

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

...وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلَّا عِزًّا ...

AFFETMEK

Aziz Kardeşlerim!

Okuduğum âyet-i kerimede Rabbimiz şöyle buyuruyor: **“Sen af yolunu tut, iyiliği emret ve cahillerden yüz çevir!”**¹

Okuduğum hadis-i şerifte ise Efendimiz (s.a.s) şöyle buyuruyor: **“...Allah, affeden bir kulun ancak şerefini artırır...”**²

Aziz Müminler!

Geliniz, Mekke'nin fethinin ardından yaşanan şu hadiseye hep birlikte kulak verelim! Resûlullah (s.a.s), Mekke'yi fethettiğinde Mescid-i Haram'a gider. Kâbe'yi tavaf edip iki rek'at namaz kılar. Bu arada bütün Mekke halkı Kâbe'nin etrafında toplanmış, endişe ve korkuyla Efendimizin kendilerine ne tür bir muamelede bulunacağını beklemektedir. Evet Mekkeliler, Peygamberimize İslâm'a davetin ilk gününden itibaren her türlü eziyeti yapmışlardı. Üstelik canına ve malına da kastetmişlerdi. Şimdi ise Mekkelilerin hayatı Efendimizin iki dudağı arasındaydı. Herkes ondan geçmişin hesabını soracağını ve intikam alacağını beklerken, Rahmet Elçisi kalabalıklara doğru yönelerek: **“Tıpkı Yusuf Peygamber gibi ben de ‘Bugün size kınama yok. Allah sizi bağışlasın. O, merhametlilerin en merhametlisidir.’ diyorum. Gidebilirsiniz, hepiniz serbestsiniz”** buyurdu ve affetmenin en güzel örneğini gösterdi.³ Kötülüğe iyilikle karşılık verdi. Nefret sevgiye, küfür imana dönüştü, dost-düşman farkı silinip yok oldu, iman kardeşliği gerçekleşti.

Kardeşlerim!

Affetmek, kini, intikamı ve nefreti silmektir. Affetmek, düşmanlık ve intikamdan vazgeçmektir. Affetmek, kalbimizi öfke ve husumetten temizlemektir. Affetmek, yüreğimizi kaplayan ve kuşatan ağır yükleri hafifletmektir. Suç ve hataları bağışlamak belki onları ortadan kaldırmaz; ancak öfke ve husumeti ortadan kaldırır. Kusur ve kabahatleri affetmek belki onları unutturmaz; ama nefret ve intikamın izini siler. Affetmek, sağlıklı bir iletişim ortamı sağlar; insanı güçlü ve saygın kılar.

Affetmek aslında intikam arzusunu yatıştırdığı için adalete ve meşru bir cezaya imkân tanır. Öfke ve husumeti insanlardan uzaklaştırarak haksız ve adaletsiz cezalara engel olur. İnsanları affetmek aslında ne hataları görmezden gelmek ve kabullenmek ne de gururunu ayaklar altına almaktır. Hataları affetmek suretiyle insan esasen kötülüğe kötülük, öfkeye öfke, kine kin eklemeyi reddeder. Öfkelerinin esiri olmuş kişileri bir de kin ve nefretin ateşiyle yakmak istemez.

Kardeşlerim!

Peygamber Efendimiz (s.a.s)'in, Taiflileri İslâm'a davet ederken yaşadıklarını şöyle bir hatırlayalım. Taifliler, Efendimizle alay etmişler, ona hakarete bulunmuşlar, hatta taşlayarak onu yaralamışlardı. Ellerinden kurtulduğu zaman mübarek ayaklarından kanlar akıyordu. Bu haldeyken bile Rahmet Peygamberi'nin dudaklarından Taifliler için şu dua

cümleleri dökülmüştü: **“Allah'ım! Kavmimi bağışla, çünkü onlar bilmiyorlar.”**⁴

Kıymetli Kardeşlerim!

Müminler birbirlerine karşı şefkat ve merhamet sahibidir. Affedici, bağışlayıcı ve hoşgörülüdür. Müminin, bir başka mümini affı, esasen bağışlamayı çok seven Rabbimizin ahlakıyla ahlaklanmanın bir gereğidir. Kur'an-ı Kerim'de, **“Bir kötülüğün karşılığı, onun gibi bir kötülüktür (ona denk bir cezadır). Ama kim affeder ve arayı düzeltirse, onun mükâfatı Allah'a aittir.”**⁵ buyrulmuştur. Allah “Afûv” ismiyle kusurları siler, “Settâr” ismiyle hataları örter, “Gafûr” ismiyle günahları affeder. Unutmayalım ki O'nun bağışlaması bol, mağfireti nihayetsizdir.⁶

Mümini affetme erdemine götüren biricik yol, kalbinde kin ve intikam duyguları barındırmamaktır. Çünkü düşmanlık ve intikamın olmadığı yerde sevgi ve kardeşlik hakim olacak, zamanla yıpranan ilişkiler af ile yeniden tamir edilecektir. Efendimiz (s.a.s) bu yüzden, **“Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun!”** çağrısıyla müminleri kin ve intikam ateşinden uzak durmaya davet etmiştir.⁷ Allah'ın hiç sevmediği insanın, husumette sınır tanımayan ve alabildiğine kindar kimse olduğunu hatırlatmıştır.⁸ **“Husumeti sürdürmen sana günah olarak yeter.”**⁹ ikazında bulunmuştur. Bizzat kendi adına intikam almaktan uzak durarak da müminlere örnek olmuştur.

Değerli Kardeşlerim!

Mümin, bir haksızlığa uğradığında ya hukuk yoluyla suça denk bir ceza ister yahut affetme yolunu seçer.¹⁰ Rasûlullah'ın tavsiyesi bu yöndedir.¹¹ Suça mukabil denk bir ceza vermek adalettir ancak Kur'an, daha üstün bir çıkış yolunu da ısrarla önerir: Affederek cezadan vazgeçmek.¹² İşte bu nokta, affetme erdeminin adalet talebini geçtiği yerdir. Zira cezalandırmaktan vazgeçmek, adaleti de aşan bir erdemdir. Affetmek bu yüzden zor ve fakat yapılmaya değer bir davranıştır.¹³ Bu sebeple affetmek, “takva” ya en yakın tutumdur.¹⁴

Aziz Kardeşlerim!

Ne kadar manidardır ki “bağışlamak” kelimesi dilimizde “affetmek” anlamına geldiği gibi, “karşılık gözetmeden vermek” anlamına da gelir. “Bağışlamak”, bir bakıma “bağışta bulunmak” tır. Affetmek suretiyle insan aslında gönül dünyasını kin, nefret ve düşmanlık duygularından arındırdığı için kendisine; cezalandırmaktan vazgeçtiği için suçluya; ve nihayet intikam peşinde koşmayıp huzursuzluğa sebebiyet vermediği için de topluma “bağışta bulunmuş” gibidir.

Ne mutlu affederek bağışta bulunanlara!

Ne mutlu bağışlayarak affin yolunu tutanlara!

¹ Araf, 7/199.

² Müslim, Birr ve sıla, 69.

³ İbn-i Hişâm, es-Sîre, II, 412.

⁴ Buhârî, Ehâdîsü'l-enbiyâ, 54.

⁵ Şûrâ, 42/40.

⁶ Bakara, 2/192.

⁷ Buhârî, Edeb, 57.

⁸ Buhârî, Ahkâm, 34.

⁹ Tirmizî, Birr ve sıla, 58.

¹⁰ Tirmizî, Diyât, 13.

¹¹ Nesâî, Kasâme, 6-7.

¹² Nahl, 16/126.

¹³ Şûrâ, 42/43.

¹⁴ Bakara, 2/237.